

BOZOK ÜNİVERSİTESİ'NDE İNCELENEN 2279 OLGUYA AİT SERVİKAL PAP SMEAR SONUCUNUN İSTATİSTİKSEL ANALİZİ

The Statistical Analysis Of 2279 Cervical Pap Smear Results Evaluated In Bozok University

Sevinç Şahin¹, Selda Seçkin¹, Levent Seçkin², Emel Kıyak Çağlayan², Mustafa Kara², Yaprak Üstün²

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde değerlendirilen servikal smear sonuçlarının istatistiksel analizini ve verilerin literatür ile korelasyonunu yapmak amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntemler: Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Patoloji Anabilim Dalı'nda Eylül 2012-Eylül 2013 tarihleri arasında değerlendirilen 2279 olguya ait servikal smear sonuçları Bethesda 2001'e göre retrospektif olarak incelenmiştir.

Bulgular: 2272 olgunun smear testi intraepitelyal lezyon veya malignite (İLM) negatif, 7'si İLM pozitif şeklinde raporlanmıştır. İLM pozitif olgulardan 4'ü önemi belirsiz atipik skuamoz hücreler (ASC-US), biri düşük grade'li skuamoz intraepitelyal lezyon (LSIL), biri yüksek grade'li skuamoz intraepitelyal lezyon (HSIL), biri atipik glandüler hücreler (AGC) olarak raporlanmıştır. ASC-US tanısı alan olgulardan biri servikal biyopside LSIL, diğeri kronik servisit tanısı almıştır. Smear testi AGC olarak raporlanan olgunun serviks biyopsisinde HSIL saptanmıştır.

Sonuç: Smear testinin güvenilirliğini gösteren bazı kalite kontrol parametreleri kullanılmaktadır. Servikal biyopsi verifikasyonu en güvenilir parametredir. Ayrıca ASC-US tanısı oranının %5'den az, ASC-US/SIL oranının 2-3 arasında tutulması önerilmektedir. Bizim serimizde ASC-US oranı %0.01, ASC-US/SIL oranı ise 2 olup literatür ile uyumludur.

Anahtar kelimeler: *Serviks; Servikal yaymalar; Papanicolaou yayma; Sitoloji*

ABSTRACT

Objective: The aim of the study is to analyze the cervical smear results evaluated at Bozok University Medical Faculty statistically and correlate the data with the literature.

Materials and Methods: 2279 cervical smear results examined between September 2012-September 2013 at the Pathology Department of Bozok University Medical Faculty were analyzed retrospectively according to the Bethesda 2001.

Results: Smear tests of 2272 cases were negative for intraepithelial lesion or malignancy (ILM), and 7 were positive for ILM. Four of the cases positive for ILM were reported as atypical squamous cells of undetermined significance (ASC-US), one as low grade squamous intraepithelial lesion (LSIL), one as high grade squamous intraepithelial lesion (HSIL), and one as atypical glandular cells (AGC). One of the cases that was reported as ASC-US was diagnosed as LSIL, one of them was diagnosed as chronic cervicitis on cervical biopsies. HSIL was observed in cervical biopsy of the case that was reported as AGC by smear test.

Conclusion: Some quality control parameters are used that indicate the accuracy of smear tests. Cervical biopsy verification is the most reliable parameter. Also, it is recommended that the diagnosis rate of ASC-US should be less than 5%, and ASC-US/SIL ratio should be between 2-3. In our series ASC-US rate was 0.01%, the ratio of ASC-US/SIL was 2 that were compatible with the literature.

Key words: *Cervix; Cervical smears; Papanicolaou smear; Cytology*

¹Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi,
Tıbbi Patoloji Anabilim Dalı,
Yozgat

²Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi,
Kadın Hastalıkları ve Doğum
Anabilim Dalı,
Yozgat

Sevinç Şahin, Yrd. Doç. Dr.
Selda Seçkin, Prof. Dr.
Levent Seçkin, Yrd. Doç. Dr.
Emel Kıyak Çağlayan, Yrd. Doç. Dr.
Mustafa Kara, Yrd. Doç. Dr.
Yaprak Üstün, Prof. Dr.

İletişim:

Yrd. Doç. Dr. Sevinç Şahin
Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi
Araştırma ve Uygulama Hastanesi
Tıbbi Patoloji Anabilim Dalı, Yozgat
Tel: 0 555 557 69 46
e-mail:
sevcelik82@gmail.com

Geliş tarihi/Received:3.12.2013
Kabul tarihi/Accepted:27.12.2013

Bozok Tıp Derg 2014;4(1):29-32
Bozok Med J 2014;4(1):29-32

GİRİŞ

Serviks kanseri kadınlarda meme ve kolon kanserinden sonra dünyada 3. en sık kanserdir. Serviks kanseri karsinojenik sürecinin uzunluğu ve preinvaziv döneminin bulunması nedeni ile önlenebilir bir kanserdir (1). 1943 yılında Papanicolaou tarafından geliştirilen PAP smear testi günümüzde serviks kanseri için kullanılan bir tarama yöntemidir (1, 2). Bu yöntemin yaygın olarak kullanımı serviks kanserinin ve prekürsörlerinin erken saptanmasını ve beraberinde serviks kanserine bağlı morbidite ve mortalite oranlarının azalmasını sağlamıştır (1, 2). PAP smear testi serviks kanserini önlemede efektif bir yöntemdir ancak her zaman tanısal olmayabilir. Bazı preanalitik ve analitik nedenlere bağlı yanlış pozitif ve yanlış negatif sonuçlar elde edilebilir. Literatürde bazı metaanalizlerde servikal smear testinin sensitivitesi ve spesifitesinin çok düşük seviyelere indiği bildirilmektedir.

Bu çalışmada Bozok Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi'nde uygulanan PAP smear sonuçlarının istatistiksel analizini yapmak ve elde edilen verilerin literatür ile uyumunu araştırmak amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Bozok Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi Tıbbi Patoloji Anabilim Dalı'nda Eylül 2012-Eylül 2013 tarihleri arasında değerlendirilen 2279 olguya ait PAP smear sonuçları Bethesda 2001'e göre retrospektif olarak incelenmiştir. Servikal biyopsilerine ulaşılabilen intraepitelyal lezyon veya malignite (İLM) pozitif olguların sitopatolojik ve histopatolojik tanıları ve aralarındaki uyum araştırılmıştır.

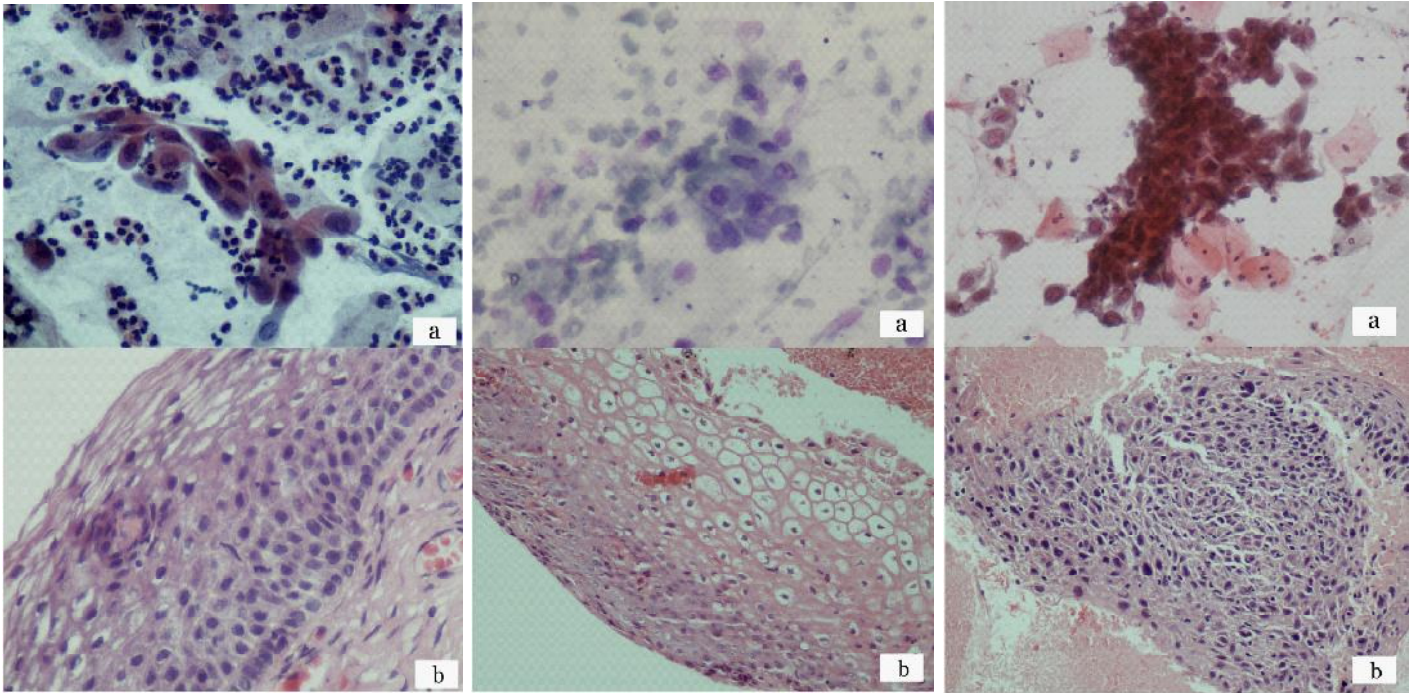
BULGULAR

Smear testi uygulanan 2279 olgunun hepsinde değerlendirme için yeterli skuamöz epitel hücresi izlenmiş olup, 278 (%12.2) olguda endoservikal/transizyonel

hücre gözlenmemiştir. Olguların 2272'si (%99.7). İLM negatif, 7'si (%0.3) İLM pozitif şeklinde raporlanmıştır. İLM negatif olan olguların 1202'sinde (%53) inflamasyon bulguları; 202'sinde (%8.9) atrofi bulguları; 179'unda (%7.8) inflamasyona eşlik eden mikrobiyolojik ajan gözlenmiştir. İLM negatif olan 689 (%30.3) olguda ise herhangi bir ek patoloji saptanmamıştır. Mikrobiyolojik ajan saptanan olguların 104'ünde (%58.1) bakteriyel vajinozis, 68'inde (%37.9) kandida (21 olguda kandida glabrata spesifiye edilmiştir), 4'ünde (%2.3) aktinomiçes, 2'sinde (%1.1) trikomonas vajinalis birinde (%0.6) ise aktinomiçes ile bakteriyel vajinozis birlikteliği kaydedilmiştir. İLM pozitif olan 7 olgunun 4'ü (%57.1) ASC-US, biri (%14.3) LSIL, biri (%14.3) HSIL, biri (%14.3) de AGC olarak raporlanmıştır. Smearde ASC-US tanısı alan 2 olgudan birinin servikal biyopside LSIL (Resim 1), diğersinin kronik servisit (Resim 2) tanısı aldığı saptanmıştır. AGC tanısı alan olgunun serviks biyopsisinde ise LSIL ve HSIL alanları gözlenmiştir (Resim 3). Smear testinde İLM pozitif olan diğer olgulara ait takip sonuçlarına ulaşamamıştır.

TARTIŞMA

Servikal smear, serviks kanseri ve öncül lezyonlarının erken tanısı için kullanılan önemli bir tarama yöntemi olup invaziv serviks kanser oranını %75 oranında azalttığı bilinmektedir (3). Ancak smearlerde tanıya yanılığa düşülebilmektedir. Bunun nedenlerini saptayabilmek için smear testi ile olguya ait biyopsilerin korelasyonu önemli bir kalite kontrol aracı olarak kullanılmaktadır. Bizim çalışmamızda ASC-US tanısı alan bir olgunun biyopsisinde LSIL gözlenmiştir. Bu yaymanın belirgin koilositik değişiklik göstermeyen az sayıda atipik hücre içermesinin LSIL tanısı verilememesinde etkisi olduğu düşünülmüştür. Smearinde ASC-US tanısı alıp, biyopsisinde kronik servisit gözlenen olguda ise smearde izlenen metaplastik ve reaktif değişikliklerin önemi belirlenemeyen atipik değişiklikler olarak yorumlandığı görülmüştür.

Resim 1: Smear testinde ASC-US (a), servikal biyopsisinde LSIL (b) tanısı alan olguya ait mikroskopik fotoğraflar (a. PAP boyası, x400, b. Hematoksilen-Eozin boyası, x400).

Resim 2: Smear testinde ASC-US (a), servikal biyopsisinde kronik servisit (b) tanısı alan olguya ait mikroskopik fotoğraflar (a. PAP boyası, x400, b. Hematoksilen-Eozin boyası, x200).

Resim 3: Smear testinde AGC (a), servikal biyopsisinde HSIL (b) ve LSIL tanısı alan olguya ait mikroskopik fotoğraflar (a. PAP boyası, x200, b. Hematoksilen-Eozin boyası, x200).

AGC tanısı verilen ancak biyopsisinde HSIL saptanan olguda ise atipik hücrelerin boyutunun daha küçük olması ve gruplar oluşturması glandüler köken yönünde yanılgıya düşürmüştür.

Literatürde servikal smearlerin spesifitesinin %14-97 (ort: %69), sensitivitesinin %11-99 (ort: %58), yanlış negatifliğinin %6-65 arasında değiştiği bildirilmektedir (4). Yanlış negatifitenin %70'inin smearin atipik hücre içermemesine, %30'unun ise laboratuvar hatasına bağlı olduğu belirtilmektedir. Serviksin transformasyon zonunu da içerecek şekilde uygun alandan örneklenmemesi; havada kurumaya bağlı artefaktlar; kan, mukus, inflamatuvar debris gibi kontaminasyonlar veya smearin kalın yayılması testin yorumlanmasında hatalara yol açabilmektedir. Bu etkenlerin yanı sıra testi değerlendiren patoloğun bilgi ve deneyimi de doğru tanı

vermede önemli parametrelerdir. Başta ASC-US olmak üzere skuamöz intraepitelyal lezyon tanısında gözlemler arası uyumsuzluk yaşanmaktadır (3).

Literatürde, skuamöz hücrelerde önemi belirlenemeyen atipiyi ifade eden ASC-US tanısının çoğu yayında %5'den az olması gerektiği vurgulanmaktadır (5). Bu değerin daha yüksek olduğu durumlarda laboratuvarın kalite kontrolünün değerlendirilmesi gerekmektedir. Benzer şekilde testin güvenilir kabul edilebilmesi için ASC-US/SIL oranı 2-3 arasında olmalıdır (4, 6). Bu kalite kontrol belirteçlerinin amacı, belirsizlik anlamına gelen ASC-US tanısını azaltarak gereksiz smear tekrarlarını, kolposkopik girişimleri, biyopsileri ve endişeleri önlemektir. Bizim serimizde ASC-US oranı %0.01, ASC-US/SIL oranı 2 olup literatür ile uyumludur.

Smear testi, servikal ve vajinal enfeksiyonların tanısında da yardımcıdır. Ayrıca trikomonas vajinalis gibi eşitadavisi de gerektiren ajanların saptanması ile etkin tedaviyi belirlemede de önemli rol almaktadır. Literatürde bakteriyel vajinozis (*Gardnerella vajinalis*) (%8-75) ve kandidiazis (%2.2-30) en sık görülen enfeksiyonlar olarak bildirilmektedir (7). Bizim çalışmamızda da literatür ile uyumlu olarak en sık *Gardnerella vaginalis* (% 58.1), ikinci sıklıkta ise kandida türleri (%37.9) görülmüştür.

Özetle, sitoloji rutin pratiğinin büyük bir kısmını oluşturan servikovajinal smearler serviks kanserinin önlenmesinde önemli bir tarama yöntemi olmasının yanı sıra spesifik enfeksiyonları saptamada ve tedaviyi yönlendirmede de büyük önem taşımaktadır.

KAYNAKLAR

1. Keskin HL, Seçen Hİ, Taş EE, Kaya S, Avşar AF. Servikal smear sitolojisi ile kolposkopi eşliğinde servikal biyopsi korelasyonu. *Türk Jinekolojik Onkoloji Dergisi*. 2011;14(3):71-5.
2. Dağlı AF, Özeran MR. Servikal smear tarama programımızda sınırlılık/yetersizlik oranları ve nedenleri (1322 olgu). *Fırat Tıp Dergisi*. 2006;11(3):166-9.
3. Yeşil C, Önder S, Boynukalın K, Ergül Ö, Fırat P, Kuzey MK, et al. Correlation between cytological and histopathological diagnosis in premalignant lesions of the cervix. *Turkish Journal of Pathology*. 2009;26(1):38-43.
4. Türkmen İÇ, Başsüllü N, Korkmaz P, Günenç B, Baykal CM, Güdücü N, et al. Patients with epithelial cell abnormality in PAP smears: correlation of results with follow-up smears and cervical biopsies. *Turkish Journal of Pathology*. 2013;29(3):179-84.
5. Williams ML, Rimm DL, Pedigo MA, Frable WJ. Atypical squamous cells of undetermined significance: correlative histologic and follow-up studies from an academic medical center. *Diagn Cytopathol*. 1997;16(1):1-7.
6. Renshaw AA, Deschenees M, Auger M. ASC/SIL ratio for cytotechnologists. A surrogate marker of screening sensitivity. *Am J Clin Pathol*. 2009;131(6):776-81.
7. Çelik A, Atılğan R, Aygün HB, Özkan ZS, Can B, Kavak SB, et al. Serviko-vajinal pap smear taramasında *trichomonas vaginalis*, *candida* ve *Gardnerella vaginalis* sıklığının yaşa göre değerlendirilmesi. *Fırat Tıp Dergisi*. 2013;18(1):44-7.